

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XVII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725218448/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

Maadehold. Han vogter sig for at overfylde sine Vers med gamle Gloser, og han afstemmer sin egen Sprogstone efter dem uden at arkaisere, men saaledes at Stilens Enhed er bevaret. Tonen er udpræget folkelig, djærv og frisk; den adskiller sig mærkbart fra »Hakon Jarls store Patos og »Axel og Valborg«s blide Sødme, og den finder lige ægte Udtryk for naturlig Højhed og Ro, som for slagfærdigt Humør. I Sammenligning med denne sjællandske Djærvhed virker »Wilhelm Tell«s homeriske Diktion kunstig og bleg.

»Wilhelm Tell«, som Oehlenschläger betragtede som det rigtige store, folkelige Drama, har vel i det hele ogsaa været Forbilledet for hans eget Folkestykke, som »Wallenstein« har været det for Idés og Karaktertragedien »Hakon Jarl«. Bevidst kappes han med Schiller i Bueskydningsscenen, hvis Kunst han i sine Forelæsninger senere saa fint har analyseret, og skaber et selvstændigt mesterligt Sidestykke, som taaler og fortjener den Sammenligning, han selv flere Gange har anstillet. Joms-vikingemødet svarer til Rütlisammenkomsten og har endda det Fortrin, at Stykkets Hovedperson ogsaa her er den ledende Kraft. Fælles for de to Tragedier er endvidere Synspunktet: Oprøret mod Tyrannen er paatvunget ved hans Overgreb; hans Drab er et naturligt Udslag af Nødværge. Iøvrigt har en berømt schillersk Episode foreaavævet Oehlenschläger ved Skildringen af Kongens Død, nemlig Montgomerys Scenen fra »Jungfrau von Orleans«. Begge Steder markeres den uafvendelige Skæbnes Højtidelighed ved et pludseligt Skifte i Versemaalct: Trimetret afløser den femfodede Jambc. Lessings »Nathan« har

vi sporet i *Popo* og *Fangefogden*; *Skofte* er en Studie efter shakespeareiske *Narre* og *Mordere*.

Samtiden — den fornuftige *Rahbek*, den kyndige *Dahlmann* m. fl. — var tilbøjelig til at sætte »*Palnatoke*« over »*Hakon Jarl*«. Eftertiden har til *Gengæld*, sikkert med *Urette*, vurderet Stykket meget for lavt. At Tragedien er dybt rodfæstet i Digterens egen Tid og præget af dens etiske Idealer, vil ikke kunne være nogen afgørende Anstødssten; det samme gælder Værker som »*Nathan*« og »*Tasso*«. Svagheden ligger, som allerede anført, i Skildringen af Hovedpersonen, og »*Palnatoke*« plettes dernæst slønt af et enkelt fælt Misgreb, *Harald i Ligklæderne*, hvorom J. L. Heiberg har sagt de sande Ord: »Noget mere parodisk og slettere motiveret findes ikke i noget af Oehlenschlägers Stykker«. Men med alle dets Fejl og Mangler er der over dette Drama en Ungdomsfriskhed, en fyndig Kraft og en Rigdom af ægte dramatiske Situationer, der stiller det i Række med Digterens bedste Skuespil. Ved sin klare Handling og sin lidt firkantede Menneskeskildring, som med al ønskelig Tydelighed sætter Skel mellem gode og onde, maatte det frem for de øvrige Tragedier have Betingelser for at kunne virke i en folkelig Opførelse paa et folkeligt Publikum.

I et Brev til *Christiane* af den 3. December 1807 fortæller Oehlenschläger: »Jeg agter at skrive endnu en Tragoedie, mens jeg er her, og har allerede gjort Planen; det er en *Kierligheds-Tragoedie*.« Det er første Gang, Digteren omtaler sit næste store Værk: »*Axel og Valborg*«. Kun to Maaneder senere hedder det i et Brev til *H. C. Ørsted* (3. Februar 1808):

XVIII